

CONDITIEBEOORDELING

3 PAARDENKASTANJES

STEENHARST 1

AUGSBUURT

Opdrachtgever: mw.D. de Vos-d'Ansembourg

Opdrachtnemer: Zeinstra Boomverzorging

Friens, 23 december 2022

INHOUD

1. ALGEMEEN.....	3
2. SITUATIE EN BOOMGEGEVENS.....	4
3. BEOORDELING	5
4. CONCLUSIE EN ADVIES	8
BIJLAGE 1 FOTO'S	9

1. ALGEMEEN

Van mevrouw D. de Vos-d'Ansembourg is er de vraag om de conditie te beoordelen bij 3 paardenkastanjes bij een boerderij op de Steenharst 1 te Augsbuurt. Zij is eigenaresse van de boerderij en er zijn plannen om het erf te herinrichten en het dak van de boerderij te renoveren.

Er is twijfel rond de conditionele gesteldheid van de 3 bomen, mede door de aanwezigheid van oude vruchtlichamen van zwammen bij de bomen. In verband met de eventueel geplande werkzaamheden wil men graag weten in hoeverre de paardenkastanjes duurzaam gehandhaafd kunnen worden.

De gemeente Noardeast Fryslân heeft aangegeven dat de bomen beeldbepalend zijn en dat voor een eventuele kap een omgevingvergunning is vereist. In deze situatie zal dit vergezeld moeten gaan met een onafhankelijke conditiebeoordeling van bomen door een deskundige. In onze conditiebeoordeling maken we gebruik van de VTA methode (Visual Tree Assessment). Dit is in Nederland de meest gangbare boomcontrolemethode. Deze is ontwikkeld door de Duitse hoogleraar Mattheck en is speciaal gericht op het bepalen van de boomveiligheid. De VTA methode is een methode om bomen te beoordelen op uiterlijke kenmerken die kunnen wijzen op interne gebreken waardoor er kans is op verminderde stabiliteit of verhoogde kans op stambreuk en/of takbreuk.

2. SITUATIE EN BOOMGEGEVENS

De 3 paardenkastanjes staan op een boerenerf en zijn ooit onderdeel geweest van een rij van 8 paardenkastanjes langs de boerderij (zie foto van ± 50 jaar geleden). Ongeveer 10 jaar geleden zijn de 3 overgebleven bomen gesnoeid waarbij de bomen vooral zijn opgekroond. Er zijn nu plannen om het erf te herinrichten waarbij de vraag rees in hoeverre de betreffende bomen nog duurzaam behouden kunnen blijven.

Hieronder zijn enkele eigenaar- en boomgegevens vermeld.

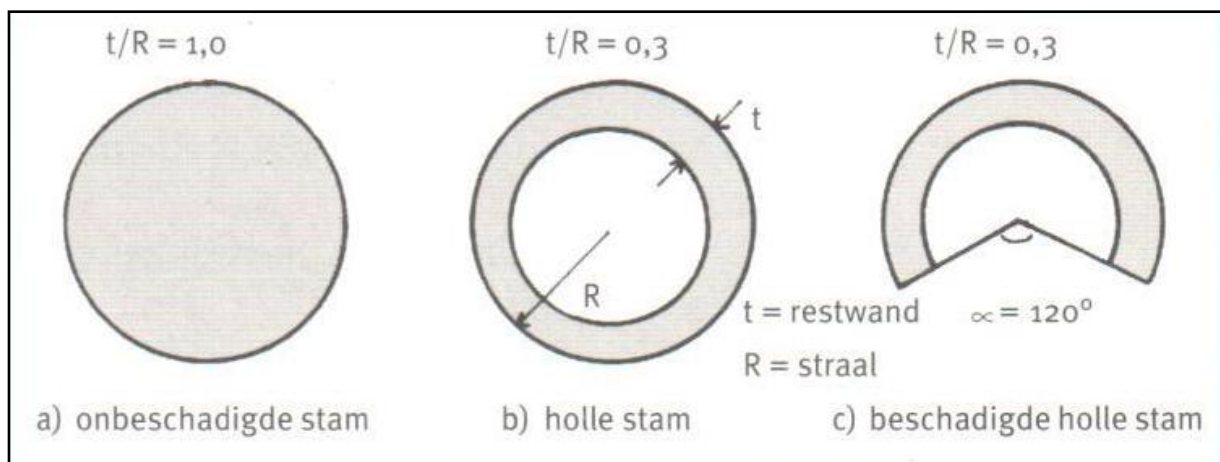
Eigenaargegevens	
eigenaar	Mevrouw D. de Vos-d'Ansembourg
mailadres	ddansenmbourg@hotmail.com
mobiel	06-29025505
Boomgegevens	
locatie	Steenharst 1, Augsbuurt
soort	paardenkastanje (<i>Aesculus hippocastanum</i>)
aantal	3
diameterklasse op 1,30 +mv	80-100 cm
hoogte (geschat)	24 meter
plantafstand	± 4 meter
groeiplaats	voldoende van grootte en kwaliteit, in gazon
afstand tot boerderij	3 à 4 meter

Tabel 1 eigenaar- en boomgegevens

3. BEOORDELING

Uitgangspunt bij de VTA methode is dat om de breukgevoeligheid van de stam te bepalen, de restwanddikte van het gezonde hout minimaal een derde van de straal van de stamcirkel moet zijn (zie tekening). Het aangetaste hout of de holte mag dan nog een opening van maximaal 120° hebben.

Het meten van de restwanddikte wordt uitgevoerd met een aanwasboor. Dit gebeurt alleen wanneer na het kloppen met de klophamer blijkt dat er inwendige gebreken zijn.

Tabel 2, restwanddikte

Restwanddikte en opening waarbij het risico op stambreuk minimaal is. Zodra de restwanddikte minder wordt en de opening groter neemt de kans op stambreuk sterk toe. (Bron: Stadsbomen Vademecum 3A)

Hieronder zijn de aanwasboorgegevens in de tabel weergegeven. De boomnummering is vanaf achterzijde boerderij (zie foto voorpagina).

boom- nummer	meting op ± 30 cm hoogte	omtrek boom op ± 30 cm boven mv	minimaal vereiste restwanddikte in cm straal:3	bijzonderheden
1	- oostzijde - zuidzijde - westzijde	350 cm	$56:3 = 19$ cm	- van 2 cm tot 8 cm diepte, 6 cm gezond hout, resterend hout is aangetast - 18 cm gezond hout - van 6 cm diepte tot 10 cm diepte, 4 cm gezond hout, resterend hout is aangetast, (totale boring 13 cm diep) restwanddikte is onvoldoende
2	oostzijde	250 cm	$40:3 = 13$ cm	eerste 3 ± 4 cm rot, daarna gezond, wel enkele scheuren in boorspaan, waarschijnlijk betreft het een oude vorstscheur restwanddikte voldoende
3	- noordzijde - oostzijde	300 cm	$48:3 = 16$ cm	- 11,5 cm gezond hout, daarna alles aangetast - na 4 cm diepte alleen nog rot hout restwanddikte onvoldoende

Tabel 3, aanwasboorgegevens

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de gezonde restwanddikten bij boomnummer 1 en 3 onvoldoende zijn. De grenswaarden die kunnen leiden tot stambreuk worden bij deze 2 paardenkastanjes overschreden. Daarnaast zijn er bij boomnummer 1 en 3 meerdere negatieve aspecten die de conditie doen verslechteren.

Bij boomnummer 1 is aan de noordzijde (kant van boerderij) een grote stamvoetwond van ongeveer 160 cm hoog en 110 cm breed. Het aangetaste hout van deze wond is bij de stamboring aan oost- en westzijde gemeten. Waarschijnlijk is de boom hier aangetast door de korsthoutkoolzwam.

Bij boom 3 zijn verschijnselen/symptomen geconstateerd van de kastanjabloedingsziekte (grote lengtescheuren in gesteltakken) en jonge vruchtlichamen van de dikrandtonderzwam. Deze zwam is parasitair en veroorzaakt inwendig witrot. Zowel de dikrandtonderzwam als de kastanjabloedingsziekte veroorzaken een grote kans op stambreuk.

De conditie van boomnummer 2 is wat de kans op stambreuk betreft nog voldoende. Wel waren in de boorspaan scheuren aanwezig, waar geen duidelijk verklaring voor is gevonden. Wellicht betreft het eerdere veroorzaakte vorstscheuren.

4. CONCLUSIE EN ADVIES

Uit voorgaande metingen en beoordeling blijkt dat boomnummer 1 en 3 onveilig zijn. Er wordt geadviseerd om deze bomen binnen 1 jaar te verwijderen.

Boomnummer 2 is nog voldoende veilig gebleken, maar de vitaliteit neemt wel af.

In overweging moet worden genomen om boomnummer 2 al dan niet te handhaven, de bomengroep vormt momenteel één geheel. De plantafstand van boomnummer 2 tot de andere bomen is 4 meter. De hoogte is geschat op 24 meter. Dit betekent dat de boom een zeer ijle kruin heeft die bij verwijdering van boomnummer 1 en 3 zeergevoelig is voor takbreuk bij zware windbelasting. In de huidige situatie vormen de kruinen van de 3 bomen één geheel. In een nieuwe situatie zal de windbelasting onevenredig veel krachten uitoefenen op de gesteltakken van boomnummer 2. Dit zal ook gevaarlijk zijn voor de naastliggende boerderij.

Andere aspecten zijn dat bij handhaving van boomnummer 2 de kans op aantasting van de kastanjebloedingsziekte op middellange termijn groot is en dat handhaving esthetisch ook niet een fraai beeld geeft.

De conclusie is om boomnummer 2 ook te verwijderen en hiervoor een herplantplicht op te leggen.

Opgemaakt door:

Maurits Zeinstra

boomtechnisch specialist

Friens, 23 december 2022

BIJLAGE 1 FOTO'S

Foto 1, foto van ± 50 jaar geleden van de paardenkastanjes

Foto 2, boomnummer 1

boorspaan aan de westzijde

Foto 3. boomnummer 1, stamvoetwond noordzijde

Foto 4, boorspaan van boomnummer 2 aan oostzijde

Foto 5, boomnummer 3, boorspaan na 4 cm aangetast hout, daarna alleen nog rot hout

Foto 6, boomnummer 3, vruchtlichaam van dikrandtonderzwam